

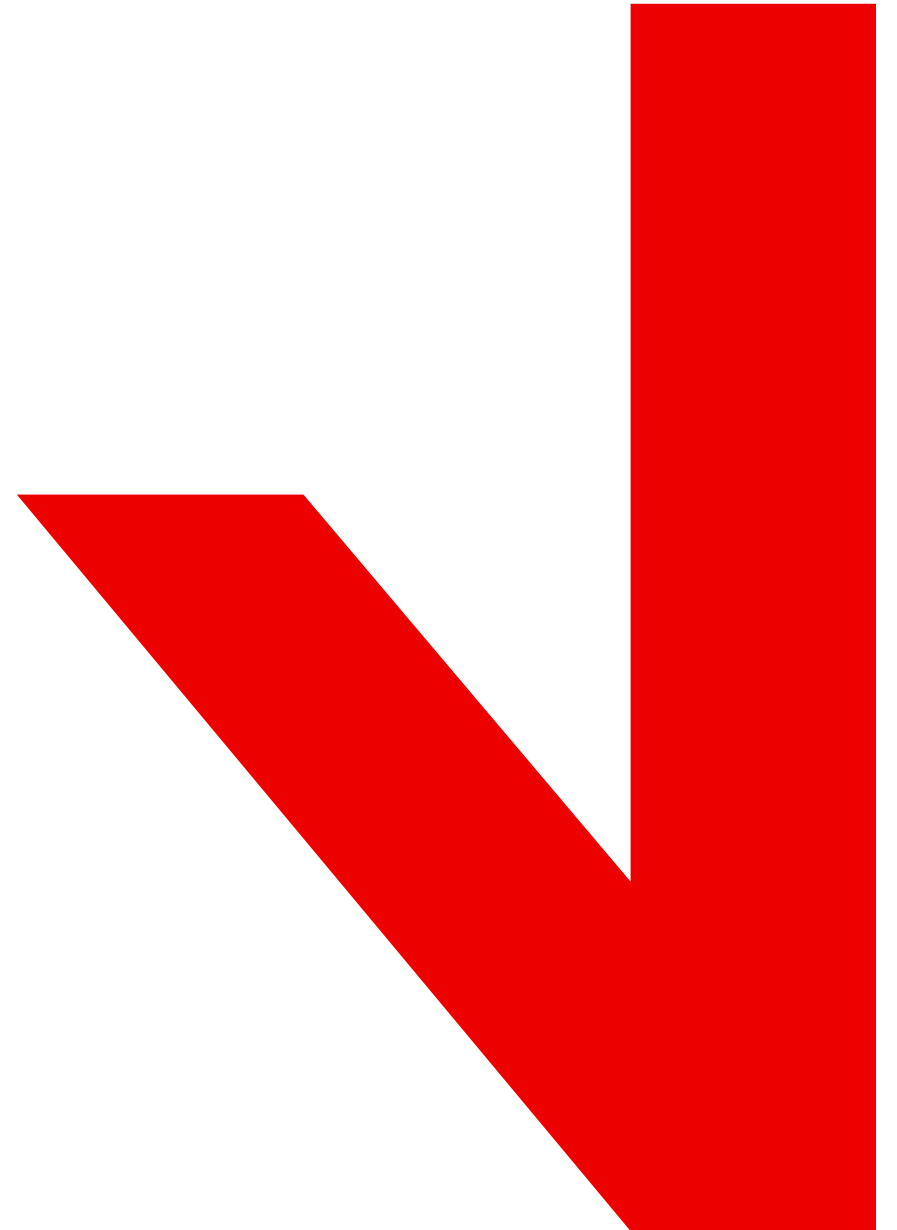
Omlegging til løsdrift - Finansieringsmuligheter fra Innovasjon Norge

Fra bås til løsdrift

Rindal, 04.12.2025

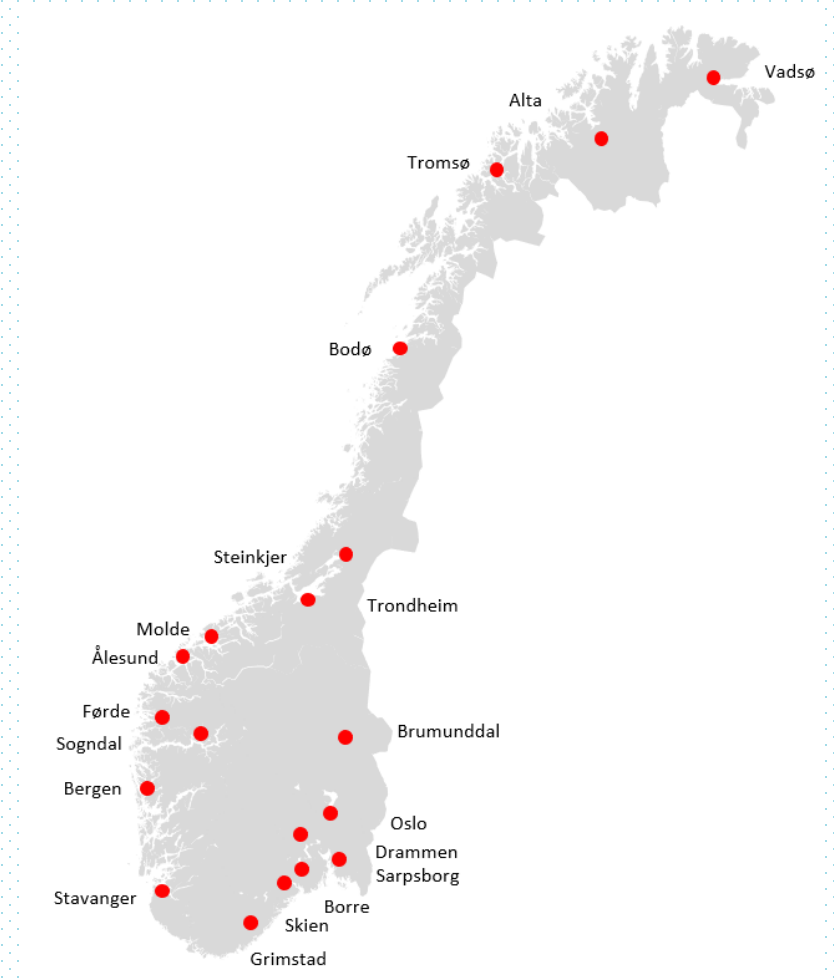
Johan Helge Sandberg

Bionova

Innovasjon Norge

- Kontor i alle fylker
- Omlag 30 kontor i utlandet
- Eid av Nærings- og Fiskeridepartementet og fylkeskommunene
- 24 oppdragsgivere
- 3 tjenestetyper
 - Kapital
 - Kompetanse
 - Nettverk
- 2 roller
 - Utfører av oppdrag
 - Innovasjonspolitisk rådgiver
t.d. innspill jordbruksforhandlingene, deltakelse i regional partnerskap

Landbruksoppdraget 2025

 DET KONGELEGE LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT		
Kapittel og post	Ordning	Beløp mill. kroner
1142.81	Tilskott til næringsmiddelbedrifter i Troms og Finnmark	14,00
1150.50	Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	237,00
1150.50	Investering og bedriftsutvikling i landbruket	1 272,50
1150.50/1151.51 ¹	Utviklingsprogrammet	85,20
1152.70	Bionova - Tilskott til bioøkonomi og klimatiltak i jordbruket	173,25
SUM		1 781,95

Jordbruksavtalen

Landbruksoppdraget 2021 – 2025

2025: 1,8 mrd. kroner

2024: 1,7 mrd. kroner

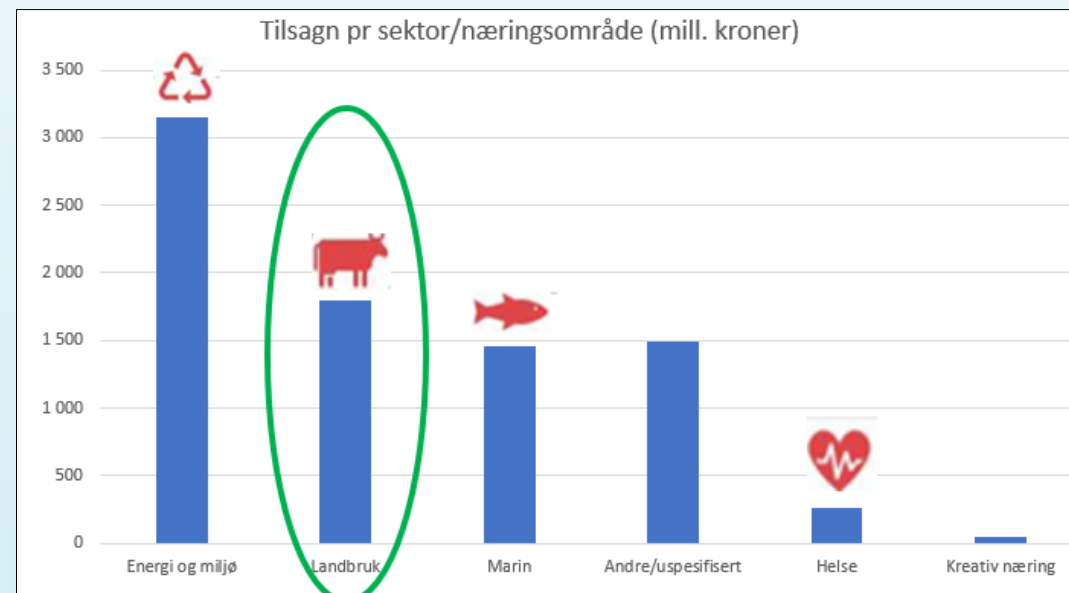
2023: 1,5 mrd. kroner

2022: 1,1 mrd. kroner

2021: 900 mill. kroner

+ 100 prosent 2021 - 2025

Landbruksområdet 2024, mill. kroner

Oppdragsbrev 2025 fra Landbruks- og matdepartementet

- «Det er naudsynt at både rådgjevingsapparat og IN tek ei meir aktiv sparringsrolle i samband med investeringsprosjekta. Målet må vere å bidra til fleire økonomisk berekraftige prosjekt for små og mellomstore bruk.
- Kunnskap og erfaringar frå prosjekt som «Innlandsfjøset» bør utnyttast og spreiaast i rådgjevingsapparatet.»

Innovasjon Norge
Postboks 448 Sentrum
0104 OSLO

Dykkar ref

Vår ref
23/2052-

Dato
27. februar 2025

Statsbudsjettet 2025 Oppdragsbrev Innovasjon Norge

Landbruks- og matdepartementet (LMD) viser til Prop.1 S (2024–2025) frå departementet og Innst. 8 S (2024–2025). Oppdragsbrevet følgjer opp Stortinget sitt budsjettvedtak av 19. desember 2025. LMD gjev med dette oppdragsbrevet rammer for Innovasjon Norge (IN) si forvaltning av næringsretta verkemidlar på landbruks- og bioøkonomiområdet for 2025.

1. Oversikt over løyvingar stilt til disposisjon for 2025

For 2025 er følgjande midlar stilt til disposisjon for IN gjennom statsbudsjettet på LMD sitt område:

Kapittel og post	Ordning	Beløp mill. kroner
1142.81	Tilskott til næringsmiddelbedrifter i Troms og Finnmark	14,00
1150.50	Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	237,00
1150.50	Investering og bedriftsutvikling i landbruket	1 272,50
1150.50/1151.51 ¹⁾	Utviklingsprogrammet	85,20
1152.70	Bionova - Tilskott til bioøkonomi og klimatiltak i jordbruket	173,25
SUM		1 781,95

¹⁾ 8,2 mill. kroner er løyvd over kap. 1151, post 51 og er åyremerka den rein driftsbaserte delen av utviklingsprogrammet.

Landbruks- og matdepartementet har i 2025 fått fullmakt av Stortinget til å gi tilsegn om tilskott ut over gitte løyvingar, men slik at samla ramme for nye tilsegner og gammalt ansvar ikkje overstig følgjande beløp:

Kapittel og post	Ordning	Beløp mill. kroner
1152.70	Bionova - Tilskott til bioøkonomi og klimatiltak i jordbruket	309,00

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr
972 417 874

Avdeling
Landbrukspolitisk
avdeling

Saksbehandler
Grethe Lundø

Fylkesvise prioriteringer 2026 - Trøndelag

Tradisjonelt landbruk i prioritert rekkefølge:

1. Melkeproduksjon med hovedvekt på **små og mellomstore bruk**, og spesielt overgangen **fra bås- til løsdriftsfjøs**.
2. Dyrevelferdsfremmende tiltak i grovfôrbaserte husdyrproduksjoner og i svineproduksjon, innenfor rammene av husdyrkonsesjonsloven.
3. Varige investeringer innen produksjonene potet, frukt, bær og grønnsaker.
4. Lager og tørkeanlegg til korn.

Midler til ressurskartlegging - Hva det kan søkes støtte til?

- Avklare brukerfamiliens ønsker for framtida, framtidsplaner eller «forretningside».
- Kartlegge ressurser i form av hvilke personlige ressurser, areal- og kvoteressurser, økonomiske ressurser og materielle ressurser brukerfamilien og bruket rår over.
- Kartlegge investeringsomfanget bruket kan make for å sikre økonomisk bærekraft for ulike driftsalternativ.
- Kartlegge i hvilken grad eksisterende bygningsmasse kan nyttes, her under som grunnlag for evt. trinnvis utvikling og utbygging.

«Vanlig» investeringstilskudd

- Bygningsinvesteringer - husdyrrom
- Større investeringer
- Prioritert produksjon
- Støttenivå
 - Inntil 40 % støtte, maks. MNOK 3,5
 - Bås til løsdrift: Inntil 50 %, maks. MNOK 5,0
 - 2026: Inntil 55 % til fjøs mindre enn 30 kyr

Generasjonsskiftetilskudd

- Under 35 år
- Kjøpt eller overtatt gård
- Mindre investeringer (inntil 2,0 mill)
- Prioritert produksjoner
- Støttenivå

Tilskudd til gjødsellager/biorest

- Gjødsellager – på husdyrbruk
- Lager til biorest og øvrig organisk gjødsel - med fast toppdekke
- Gjødselseparator kan inkluderes.
- Tilskudd innvilges med 25 % av godkjent kostnadsoverslag

Lån i Innovasjon Norge

Driftsbygninger

Kjøp av landbrukseiendom

Boligformål

- Lavrisikolån
- Risikolån

Søknadsprosess

Før du søker

- Bruk **uavhengige** rådgivere (Tine, NLR)
- Du kan ta kontakt med INs rådgivere i alle faser av et prosjekt
- Ta gjerne kontakt med landbrukskontoret i kommunen din. Der får du veiledning som vil gjøre søknadsprosessen enklere

Søknad

- Gårdsstatus, gårdsareal
- Prosjektbeskrivelse/ide
- Finansieringsplan
- Økonomi (næringsspesifikasjon, skattemelding)
- Driftsplan
- Beskrivelse av interne og eksterne forhold

Prosjekt vurdering

- Dokumentasjon
- Lønnsomhet og økonomi
- Marked, forretningside, innovasjon, osv.
- Team, erfaring, kompetanse
- Risiko
- Evner til å gjennomføre prosjektet

Eksempelprosjekt – fra bås til løsdrift 2024

Nåsituasjon

- Egen melkekvote: 116.000 liter, leveranse 210.000 liter
- Eget jordbruksareal: 210 daa, leier 180 daa

Planlagt drift

- Produksjon: 250.000 liter på 34 årskyr
- Tilbygg på 365 m2 med 36 liggebåser
- Godkjent støttegrunnlag: kr 7.771.000
 - Tilskudd kr 3.500.000 (45%)

Prosjektrekskap, august 2025

Prosjektrekskapdetaljer

Aktivitetsnavn	Faktiske kostnader
Grunnarbeider	408 153,00 NOK
Betong	0,00 NOK
Bygg	5 616 300,00 NOK
Elektriker og rørlegger	661 182,00 NOK
Innredning	28 160,00 NOK
Innendørsmekanisering	5 000,00 NOK
Administrasjon	19 066,00 NOK
Uforutsett	0,00 NOK
Annet	84 100,00 NOK
Totalt for aktivitet:	6 821 961,00 NOK

Lurer du på løsdriftsfjøs - Se vårt digitale kurs: "*Slik lykkes du med nytt løsdriftsfjøs*"

0%
Gratis 140 minutter Online

Veien til nytt fjøs (0/3)

☒ Gjør byggeprosjektet lønnsomt med god planlegging

☐ Bygge eller ikke bygge?

☐ Anskaffelse: Klar, ferdig, bygg!

Lønnsom fjøsbygging

Det er mye å forholde seg til når du skal bygge et fjøs. Dette kurset har som mål at den endelige fjøsløsningen skal bli så lønnsom som mulig.

For at du skal komme dit må du bestemme deg for forretningsmessige forhold, kartlegge ulike ressurser, sette en kostnadsgrense, lage en langsiktig plan og ellers gjøre en god planleggingsjobb. Kurset gir deg et verktøy som hjelper deg trinn for trinn nærmere realiseringen av ditt nye fjøs. Kurset er gratis, og består av tre deler.

Dette vil du lære

Kurset starter med noen betraktninger rundt betydningen av å ha en noenlunde klar forretningsidé i bunnen når du skal bygge et fjøs. Videre må du kartlegge ulike ressurser som kan ha nytte i prosjektet, og du må vurdere egnethet og tilstand.

For å få en lønnsom utbygging, er det viktig å sette en kostnadsgrense tidlig i prosjektet. Det er også av stor betydning for lønnsomheten å ta tida til hjelp, og derfor omhandler kurset også strategisk langtidsplanlegging.

Kurset handler også om planlegging av besetning, fôrgrunnlag, øvrig mekanisering, bygningsplanlegging, finansiering og lønnsomhet.

De siste delene av kurset berører forhold som tilbudsinnhenting og byggesak. Resultatet gir deg et godt utgangspunkt for å stille tydeligere krav gjennom en krevende planleggings- og anskaffelsesfase, og vil og bidra til bedret lønnsomhet på din gård i lang tid fremover.

[Link:](#)

[Slik lykkes du med nytt løsdriftsfjøs - Innovasjon Norges kompetansesenter](#)

Spørsmål/problemstillinger

- Generell intro om aktuelle tilskuddsordninger hos Innovasjon Norge, og hvordan disse er innrettet og finansiert over statsbudsjettet
- Gangen i en vanlig sak: Første kontakt, søknad, tildeling av saksbehandler, rutine for veiledning og kontakt om søknad, saksbehandlingstider, rapportering, utbetaling
- Vanlige vilkår for tilskudd
 - o Tidspunkt for søknad ift. oppstart av prosjektet – må søke før igangsetting
 - o Ikke støtte til løsure – eksempler på hva som er «innafor» og ikke
- Hvordan IN vurderer økonomi og støtteandel i prosjekter
 - o Er det spesielle forhold det legges vekt på i Rindal ift. andre plasser? Har sentralitetsklasse og rollen til landbruksnæringa i lokalsamfunnet betydning for vurderingen?
- Muligheter for ressursavklaringsmidler
 - o Hva konkret kan ressursavklaringsmidler brukes til?
- Vanlig praksis for samarbeid med andre aktører i en sak – kommune, rådgivningsapparat, leverandører, flere?
- Forventninger/signaler om utvikling i jordbruksoppgjør og budsjettbevilgninger til Innovasjon Norge framover
- Kan man gjøre grep ved prosjektet for å få økt støtteandel/andre støttemuligheter? F.eks. tiltak for bærekraft, klimatiltak, byggematerialer og/eller fornybar energi?
- Hva er dine anbefalinger til foretak som er usikre på rammevilkårene for landbruket framover, og ikke vet helt hvor de skal begynne for å bestemme seg om investering? Vil det være tilgjengelige ressursavklaringsmidler framover, som kan brukes for å få foretakene i gang med vurderinga?

IBU-midlene

*Kunderådgivere innen landbruk
i Trøndelag*

Siv Aina Morken
Seniorrådgiver
TLF: [+4790749838](tel:+4790749838)

Grete Ubbe Løveid
Finansieringsrådgiver
TLF: +4741469176

Johan Helge Sandberg
Finansieringsrådgiver
Tlf: +4795858675

Gunvor Bartnes
Konsulent
Tlf: [+4793633863](tel:+4793633863)

Aud Herbjørg Kvalvik
Finansieringsrådgiver
Tlf: +4795858645

Takk for meg

Nyttige lenker:

[Landbruk
\(innovasjon\)norge](#)

[Nytt nettkurs for deg som skal
bygge løsdriftsfjøs | Innovasjon
Norge](#)

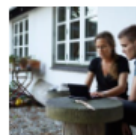
Tradisjonelt landbruk

Skal du investere i driftsbygning, kjøpe eiendom eller tilleggsareal? Kanskje trenger du å foreta mindre investeringer i forbindelse med generasjonsskifte på gården? Vi kan hjelpe deg med finansiering dersom du har et lønnsomt prosjekt.

Tilleggsnæring

Ønsker du å videreutvikle en tilleggsnæring på gården? Du kan søke om tilskudd og lån hos oss dersom du har et lønnsomt prosjekt.

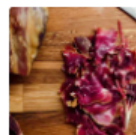
Bolig på gårdsbruk

Trenger du ny eller utbedret bolig på gården? Vi kan tilby lån til å gjennomføre investeringen.

Bionova - tilskudd til bioøkonomi og klimatiltak

Bionova er satsingen på bioøkonomi og klimatiltak for jord-, skog- og havbruksnæringene. Vi kan finansiere løsninger som bidrar til målet om et lavutslippssamfunn.

Vekstfinansiering

Er du tilbyder av lokalmat- og drikke, matopplevelser med lokal identitet, reiselivsopplevelser, Inn på Tunet, driver med innlandsfiske - eller er du en aktør innen reinnæringen? Da har vi tjenester for deg.

Reindriftsbasert vekst og verdiskaping

Ønsker du å øke verdiskapingen i reinkjøttproduksjonen? Vi kan gi deg tilskudd til bedriftsutvikling og kompetanse- og markedsføringstiltak.

Bedriftsnettverk for landbruket

Har din bedrift behov for hjelp til å styrke samarbeidet med andre bedrifter, skape tillit, identifisere felles utfordringer og interesser? Da har vi tjenesten for deg.

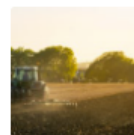
Tilskudd til omdømmeaktiviteter for landbruket

Planlegger du å gjennomføre en omdømmeaktivitet knyttet til nye næringer innenfor landbruk? Les mer om mulighetene for støtte.

Kurs og kompetanse

Ønsker du å lære mer om hvordan du skaper verdier med utgangspunkt i landbruks- og reinbaserte næringer? Vi tilbyr et utvalg kurs og andre skreddersydde kompetansetiltak for deg og din bedrift.

Regionale prioriteringer for landbruksmidler

Hva som prioriteres kan variere mellom fylkene. Se de regionale retningslinjene for din region.